52. וילך. התרגשותו של רבי יהושע.

בפרשת וילך נקבעה המצווה שלפני האחרונה, והיא מצוות הַקְהֵל, וכן לשון התורה: (לא 12): הַקְהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף ... כל אלו נצטוו לעלות להר הבית ולשמוע יחד, אחת לשבע שנים בחול המועד סוכות, את קריאת ספר דברים מתחילתה ועד סופה.

התלמוד במסכת חגיגה ג/א, מספר שרבי יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר בן חסמא הלכו להקביל פני רבי יהושע בפקיעין שבגליל העליון.

- אמר להם: איזה חידוש חדשתם בבית מדרשכם היום?
- אמרו לו: תלמידיך אנו, ומימיך אנו שותים. (אתה זקוק לחידושינו? אדרבא! באנו ללמוד מפיך! כזכור, רבי יהושע בן חנניה הלוי היה מראשי חכמי הדור שלאחר חורבן הבית ואחד מחמשת התלמידים המובהקים של רבן יוחנן בן זכאי).
- אמר להם: אף על פי כן, אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש. שבת של מי הייתה? (מי ישב השבוע בראש הישיבה?).
- אמרו לו: שבת של רבי אלעזר בן עזריה הייתה.
- ובמה הייתה הגדה היום? (מה היה הנושא?)
- אמרו לו: בפרשת הקהל.
- ומה דרש בה?
- הַקְהֵל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף: אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף למה באים? (לשם מה חייבים להביא את התינוקות לבית המקדש?) והתשובה שהייתה בפי רבי אלעזר בן עזריה: כדי ליתן שכר למביאיהן. (אשרי ההורים המוכנים לעשות את המאמץ הזה, להעלות את ילדיהם הקטנים לבית המקדש ולהרגיל את אוזניהם לשמוע דברי תורה!).
- אמר להם: מרגלית טובה הייתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני!

ונשאלת השאלה: מה מיוחד בדרשה הזאת עד כדי כך שרבי יהושע קרא אותה בשם "מרגלית טובה"? מדוע התרגש כל כך בשמוע את דברי חבריו?

התשובה נעוצה ברקע האישי של רבי יהושע עצמו. כשרבן יוחנן בן זכאי בפרקי אבות מנה את שבחו של תלמידו ר' יהושע, אמר: "אשרי יולדתו". במקום לשבחו, כמו שעשה לתלמידיו האחרים, החמיא את אמו. משום מה?

אישה זו הייתה רגילה להביא את העריסה, שהרך הנולד יהושע היה שוכב בה, לבית המדרש ביבנה. כשהיו שואלים אותה מה פשר מעשה זה, הייתה עונה שרצונה להרגיל את אוזניו משחר ילדותו בדברי תורה. עליה רבן יוחנן בן זכאי אמר "אשרי יולדתו".

מובן עכשיו מדוע רבי יהושע התרגש כל כך מהרעיון הזה וכינה אותו בשם "מרגלית טובה" בזכרו את אמו הצדקת ומעשיה!

אשרי ההורים המביאים את ילדיהם למקדש מעט ומחנכים אותם מגיל הרך לאורח חיים יהודי.

52. Vayélekh – L'émotion de Rabbi Yehoshoua

Dans la paracha de Vayélekh est énoncée l'avant-dernière mitsva de la Torah : la mitsva du Hakhel.

La Torah dit ainsi (Devarim 31, 12) :

« Rassemble le peuple, les hommes, les femmes et les enfants… »

Tous devaient monter au Temple et écouter ensemble, une fois tous les sept ans, pendant 'Hol Hamoed Souccot, la lecture du livre de Devarim.

Le Talmud, dans le traité 'Haguiga 3a, raconte que Rabbi Yo'hanan ben Beroka et Rabbi Elazar ben 'Hisma allèrent rendre visite à Rabbi Yehoshoua à Pékiin, en Galilée.

— Il leur demanda : Quel enseignement nouveau avez-vous entendu aujourd'hui au Beth Hamidrach ?

— Ils lui répondirent : Nous sommes tes élèves et c'est de ton eau que nous buvons.

— Il leur dit : Malgré tout, il ne peut y avoir de Beth Hamidrach sans enseignement nouveau. Qui présidait cette semaine ?

— Ils lui répondirent : C'était Rabbi Elazar ben Azaria.

— Et quel était aujourd'hui le sujet de l'étude ?

— Ils répondirent : La paracha du Hakhel.

— Et qu'a-t-il enseigné à ce sujet ?

Ils lui rapportèrent l'enseignement suivant : « Rassemble le peuple, les hommes, les femmes et les enfants. » Si les hommes viennent pour étudier, si les femmes viennent pour écouter, pourquoi faut-il également amener les tout-petits ? Pourquoi les parents doivent-ils amener au Temple même leurs jeunes enfants ?

Rabbi Elazar ben Azaria répondit : « Afin d'accorder une récompense à ceux qui les amènent. »

Heureux les parents qui sont prêts à fournir cet effort, à faire monter leurs jeunes enfants au Temple et à habituer leurs oreilles, dès leur plus jeune âge, à entendre des paroles de Torah !

Lorsque Rabbi Yehoshoua entendit cet enseignement, il leur dit : « Vous aviez entre les mains une perle précieuse, et vous avez failli m'en priver ! »

Une question se pose : qu'y avait-il de si exceptionnel dans cet enseignement pour que Rabbi Yehoshoua le qualifie de « perle précieuse » ? Pourquoi fut-il si profondément ému en entendant les paroles de ses collègues ?

La réponse se trouve dans l'histoire personnelle de Rabbi Yehoshoua.
Lorsque Rabban Yo'hanan ben Zakkaï, dans les Pirké Avot, énumère les qualités de ses disciples, il dit à propos de Rabbi Yehoshoua : « Heureuse celle qui l'a mis au monde ! »
Au lieu de louer directement son élève, comme il le faisait pour les autres, il choisit de complimenter sa mère. Pourquoi ?
Cette femme avait l'habitude d'amener au Beth Hamidrach le berceau dans lequel reposait son fils Yehoshoua, alors qu'il n'était encore qu'un nourrisson.
Lorsqu'on lui demandait pourquoi elle agissait ainsi, elle répondait qu'elle voulait que, dès sa plus tendre enfance, les oreilles de son fils s'habituent à entendre des paroles de Torah.
C'est à son sujet que Rabban Yo'hanan ben Zakkaï déclara : « Heureuse celle qui l'a mis au monde ! »
Nous comprenons maintenant pourquoi Rabbi Yehoshoua fut tellement ému par cet enseignement et pourquoi il l'appela « une perle précieuse » : ces paroles lui rappelaient sa propre mère, sa piété et les efforts qu'elle avait accomplis pour son éducation.
Heureux les parents qui amènent leurs enfants dans notre « petit sanctuaire », la synagogue, et qui les habituent dès leur plus jeune âge à vivre selon les valeurs et le mode de vie juifs.